

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Velemanem v právní věci žalobce Mgr. F. N., narozeného dne , bytem v , zastoupeného JUDr. Bc. Stanislavem Brunckem, advokátem se sídlem v Brně, Benešově 12, proti žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti se sídlem v Praze 2, Vyšehradské 16, o zaplacení 71 478 Kč s příslušenstvím a konstatování porušení práv žalobce takto:

- I Řízení se v části požadující zaplacení částky 21 100 Kč a v části požadující konstatování porušení práva pro částečné zpětvzetí žaloby zastavuje.
- II Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 378 Kč spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky za dobu od 4. 9. 2017 do zaplacení a dále z částky 21 100 Kč za dobu od 4. 9. 2017 do 25. 10. 2017 do 15 dnů od právní moci rozsudku.
- III Žaloba se v části požadující zaplacení částky 50 000 Kč s úrokem z prodlení zamítá.
- IV Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 26 548 Kč k rukám zástupce žalobce do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se v řízení domáhal náhrady škody a zadostiučinění za nemajetkovou újmu, které mu vznikly nezákonným trestním stíháním vedeným proti němu Okresním soudem Brno-venkov pod sp. zn. [REDAKCE] v němž byl zproštěn obžaloby.
2. Žalovaná ke své obraně uvedla, že žalobce u ní uplatnil dne 6. 3. 2017 žalovaný nárok, stanoviskem ze dne 24. 10. 2017 žalobci sdělila, že mu nahradí škodu na nákladech právního zastoupení v požadované výši 21 100 Kč a na náhradě nemajetkové újmy konstatovala porušení práv žalobce. Cestovné k úkonům trestního řízení ve výši 378 Kč neuznala, neboť žalobce neprokazuje, že by mu v této výši škoda vznikla.
3. Mezi účastníky nebylo sporu o průběhu trestního stíhání žalobce, pročež soud z těchto nesporných tvrzení účastníků při zjišťování skutkového stavu vycházel. Má z nich zjištěno, že usnesením Policie ČR, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, územního odboru Brno-venkov, oddělení obecné kriminality ze dne 3. 11. 2015 č. j. [REDAKCE] které si převzal dne 5. 11. 2015, bylo proti žalobci zahájeno trestní stíhání pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 147 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku. Dne 29. 2. 2016 byla u Okresního soudu Brno – venkov podána obžaloba. Rozsudkem Okresního soudu Brno - venkov ze dne 9. 8. 2016 č. j. [REDAKCE] byl žalobce obžaloby dle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěn. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 8. 9. 2016. Mezi účastníky nebylo sporu ani o tom, že nároky byly u žalované uplatněny dne 3. 3. 2017.
4. Z písemných čestných prohlášení o nemajetkové újmě žalobce a jeho manželky soud zjistil, že žalobce v době svého trestního stíhání se obával výsledku, měl obavy z odsouzení, stíhání vnímal jako nespravedlivé, což se projevovalo na jeho psychice. Z přehledu jízdného integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje platného od 1. 1. 2017 a nahlédnutím do internetového vyhledávače soud zjistil, že jízdné v letech 2017 a 2016 se neliší, přičemž se uvádí jako základní jízdenka devadesátiminutová přestupní v ceně 27 Kč.
5. Podle ust. § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 5 písm. a), b) zákona stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, a za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Podle ust. § 13 odst. 1 stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 26 zákona, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně občanským zákoníkem („o. z.“). Podle § 31a odst. 1 zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a, odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlídně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle odst. 3 cit. ust. v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlídně se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.
6. Dle doktríny i konstantní judikatury je nárok na náhradu škody způsobené zahájením

trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, specifickým případem nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutí o zproštění obžaloby je přitom rozhodnutím, které (byť nikoliv výslovně) „ruší“ účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu zákona „nezákonným“ a zakládá proto dle soudu nárok na náhradu škody (odškodnění nemajetkové újmy) v právním režimu zákona. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění zavinil sám a ten, kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost nebo že trestný čin byl amnestován. Se sdělením obvinění žalobci je proto třeba s ohledem na způsob skončení trestního stíhání žalobce nakládat v režimu zákona jako s nezákonným rozhodnutím.

7. Jednotlivé žalované nároky posoudil soud následovně:

Náklady obhajoby:

8. Pokud jde o náklady obhajoby, řízení bylo zastaveno v té části, kde žalovaná po podání žaloby dobrovolně plnila, to znamená v obhajném. Rovněž konstatovala porušení práva žalobce, v tomto rozsahu vzal žalobu částečně zpět a soud řízení zastavil. Jelikož bylo žalovanou plněno teprve po uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku, přiznal soud žalobci zákonný úrok z prodlení.

9. Předmětem řízení tak zůstal nárok za dostiučinění za nemajetkovou újmu a část skutečné škody v podobě cestovného.

Cestovné:

10. Cestovné bylo požadováno v částce 378 Kč za cesty k úkonům trestního řízení hromadným dopravním prostředkem, obrana žalované spočívala pouze v tom, že žalobce neprokazuje, zda neměl nárok na nějakou slevu, případně zda ceník v době, kdy byly cesty vykonány, nebyl nějaký jiný, nicméně žalovaná v tomto směru nenabídla soudu žádný relevantní důkaz, přičemž s ohledem na minimální výši těchto nákladů soud pouze ověřil nahlédnutím do internetových zdrojů ceníky jízdného v této lokalitě a zjistil, že ceník který byl žalobcem předložen, se nijak neliší od ceníků jízdného, které byly v roce 2016 a 2015, čili z tohoto důvodu nemá důvod vycházet z nějakých jiných cen a vzhledem k tomu, že žalovaná nenabídla žádný argument, proč by žalobce neměl jízdné platit, tak tomuto nároku vyhověl v rozsahu jak byl podán.

Zadostiučinění za nemajetkovou újmu:

11. Nejvyšší soud ve své judikatuře (kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem následující:

1) Povaha trestní věci – pod tímto kritériem se má na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, to souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě, tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku).

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu

a formulovaných pod body 1/ a 2/. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újme došlo. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil, a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškozenému trestním stíháním vzniklou újmu, ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění.

12. V souzeném případě je soud toho názoru, že nezákonným rozhodnutím, kterým je dle konstantní judikatury usnesení o zahájení trestního stíhání v případě, že nedošlo k pravomocnému odsouzení obviněného, vznikla žalobci nemajetková újma. Každé trestní obvinění zasahuje do běžného života člověka citelným dojmem, zejména tehdy, jedná-li se o obvinění liché. V souzené věci se jednalo o obvinění z trestného činu, za který žalobci hrozil v krajním případě až čtyřletý trest odnětí svobody.

13. Žalobce formuloval ve svých žalobních tvrzeních újmu, která mu vznikla trestním stíháním tak, že byl podrážděný, úzkostlivý, zhoršil se jeho vztah s manželkou, dostal [REDAKCE] trpěl poruchami spánku, zhoršila se jeho pověst, přičemž jednoho z hlavních líčení se zúčastnila jako veřejnost i celá třída studentů.

14. O zahájení trestního stíhání se žalobce dozvěděl dne 5. 11. 2015, zproštěn obžaloby byl pravomocně dne 8. 9. 2016, tudíž trvalo 10 měsíců. Žalobce byl stíhán pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odstavec 1 a odstavec 2 trestního zákoníku, přičemž mu hrozil trest odnětí svobody s horní hranicí čtyř let, přičemž o uložení nepodmíněného trestu by v žalobcově případě nebylo možno uvažovat s ohledem na to, že se jedná o osobu bezúhonnou. V řízení bylo prokázáno, že trestní stíhání žalobce zasáhlo negativně do jeho života osobního, trpěl obavami z odsouzení, byl podrážděný, zhoršila se kvalita spánku. Jiné zásahy ([REDAKCE], újma na pověsti) prokázány nebyly. Lze tedy shrnout, že následky způsobené žalobci v jeho osobnostní sféře odpovídají následkům, které by byly způsobeny jakémukoli jinému člověku v obdobném případě licheho obvinění. Je třeba též podotknout, že se jednalo o [REDAKCE], nedbalostní trestný čin, skutek se stal, avšak není trestným činem. Při úvahách o tom, jakou formu (případně pak výši) zadostiučinění lze považovat za přiměřenou, vycházel soud ze tří srovnatelných pravomocných rozhodnutí zdejšího soudu, a to 1) sp. zn. 22 C 195/2016, kde se rovněž jednalo o ublížení na zdraví z [REDAKCE], ovšem s následkem smrti. Délka trestního stíhání byla srovnatelná, to trvalo ve srovnávaném případě 8 měsíců, avšak byly prokázány výraznější zdravotní následky u tamního žalobce, který skutečně musel po delší dobu navštěvovat lékaře a bral léky, jednalo se o významné zhoršení psychického stavu. V tomto případě soud dospěl k závěru, že zásah do majetkové sféry je na hranici toho, kdy přísluší zadostiučinění v penězích a postačovala by omluva a s tím, že i tamní žalobce byl poměrně vyššího věku, dokonce vyššího věku, než je nynější žalobce, tak soud z tohoto důvodu přistoupil k poměrně symbolickému zadostiučinění v penězích ve výši 20 000 Kč. Ovšem rozdíl s tímto případem soud spatřuje především v tom, že ve srovnávané věci se jednalo o zaviněnou smrt mladého člověka, z toho důvodu také zásah považoval žalobce za vyšší, když měl za to, že tuto smrt nezpůsobil a což se také prokázalo v příslušném trestním řízení a na víc mu hrozilo, že bude muset hradit velmi vysoké odškodnění pozůstalým, což byly důvody, pro které soud přistoupil k zadostiučinění v penězích. 2) V případě věci sp. zn. 22 C 233/2014 trestní stíhání trvalo 12 měsíců, jednalo se o závažný trestný čin znásilnění, kde hrozilo až 10 let odnětí svobody, byly prokázány určité psychické následky, zdravotní následky prokázány nebyly, v tomto případě soud také konstatoval porušení práv žalobce a finanční zadostiučinění nepřiznal. 3) Dalším případem, který vzal soud ke srovnání, byla věc vedená u zdejšího soudu pod spisovou značkou 22 C 289/2014, kde opět soud pravomocně nepřiznal finanční zadostiučinění, jednalo se o trestní stíhání dlouhé 2 roky a 3 měsíce, kde byl

prokázán menší zásah v rovině pracovní a menší zásah v rovině zdravotní a určitý minimální zásah ve sféře rodinné. Tam se sice jednalo o zcela jiný trestný čin (zneužití pravomoci úřední osoby), ale s ohledem na to, co hrozilo žalobci, na délku trestního stíhání a zejména s ohledem na zásahy do nemajetkové sféry má soud za to, že tyto případy lze srovnat. Soud proto uzavírá, že v případě žalobce došlo k zásahu do jeho osobnostní sféry, ale ne v takovém rozsahu, aby bylo na místě přiznat zadostiučinění v penězích. Jestliže žalovaná konstatovala vydání nezákonného rozhodnutí, má soud za to, že taková forma zadostiučinění je dostačující.

15. O nákladech řízení rozhodl soud dle ust. § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 o. s. ř. s tím, že žalobce byl jednak v řízení částečně úspěšný, jednak ve zbývající části byla žaloba podána důvodně (žalovaná plnila na skutečné škodě i nemajetkové újmě až po podání žaloby). Nákladům řízení odpovídá odměna advokáta dle advokátního tarifu, vyhlášky č. 177/1996 Sb. Při určení výše odměny vycházel soud v části požadující náhradu skutečné škody z tarifní hodnoty sporu, v části požadující zadostiučinění za nemajetkovou újmu z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014 sp. zn. 30 Cdo 3378/2013, podle něhož se odměna vypočte z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 4 písm. a/ advokátního tarifu. V souzeném případě tak tarifní hodnota sporu byla 71 478 Kč. V řízení před soudem prvního stupně byly provedeny 4 úkony právní služby po 3980 Kč (převzetí a příprava, podání žaloby, účast u jednání soudu, částečné zpětvzetí žaloby), jeden úkon v poloviční výši (účast u vyhlášení rozsudku), paušální náhrada hotových výdajů je za pět úkonů po 300 Kč, náhrada za promeškaný čas v případě jednání 2. 1. 2019 činí 1300 Kč a cestovné k němu veřejným dopravním prostředkem 468 Kč, náhrada za promeškaný čas strávený cestou k vyhlášení rozsudku dne 4. 1. 2019 a cestovné k němuž bylo zástupcem žalobce požadováno v hodnotě 1/2 jelikož zástupce účast spojil s jiným úkonem v jiné věci, tedy 650 Kč a 234 Kč. Vyjma cestovného, které DPH již obsahu, byla připočtena i příslušná daň z přidané hodnoty, což v úhrnu činí náklady ve výši 26 548 Kč.

Poučení:

Odvolání proti tomuto rozsudku lze podat k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 do patnácti dnů od jeho doručení.

V Praze dne 4. ledna 2019

JUDr. Petr Veleman v. r.

soudce